

Verslag buitenlands werkbezoek wethouder Ollongren

<p>Bestemming en datum werkbezoek</p> <p>Tel Aviv en Ramallah, 5-8 maart</p>
<p>Samenstelling delegatie</p> <p>Wethouder economie, raadsleden, directeur stadsarchief, het hoofd Internationale Betrekkingen, een beleidsadviseur, beleidsmedewerkers Economie, CTO en StartUp Amsterdam, een logistiek coördinator, de politiek assistent en de woordvoerder. Ook waren er 11 externe delegatieleden van culturele en maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven.</p>
<p>Aanleiding/doel</p> <p>Wethouder Ollongren bezocht van 5 tot 8 maart 2017 Ramallah en Tel Aviv. Een delegatie van culturele instellingen en het bedrijfsleven reisde met de wethouder mee. Ook een delegatie van de Amsterdamse raad reisde mee, dit op uitnodiging van de burgemeester van Ramallah. Doel van het bezoek aan beide steden was het verder concretiseren van de samenwerking.</p> <p>Als internationaal verantwoordelijke hoofdstad wil het college ingaan op de expliciete verzoeken uit zowel Tel Aviv als Ramallah om op diverse thema's een samenwerking aan te gaan. Daarbij wil het College relevante partijen uit Amsterdam verbinden met partners in Tel Aviv en Ramallah en daarbij inzetten op maatschappelijke organisaties, bedrijven en kennisinstellingen.</p> <p>Het bestuurlijke bezoek aan beide steden is de vervolgstap op een eerder bezoek van burgemeester Van der Laan en wethouder Ollongren in 2015. In de raadsvergadering van november 2015 is ingestemd met samenwerking op een specifiek aantal thema's. Voor Tel Aviv betreft dat sharing economy, startups, watermanagement, fietsinfrastructuur en LHBT. In Ramallah gaat het om watermanagement, business development, ruimtelijke ordening en infrastructuur, city marketing en toerisme en cultuur en studentenuitwisseling. Dit werkbezoek betrof de brede samenwerking met beide steden op deze thema's en de portefeuille van de wethouder specifiek.</p> <p>Het college ziet het werkbezoek aan Tel Aviv en Ramallah als een belangrijke investering in de banden met beide steden en in internationale samenwerking. Internationale samenwerking tussen steden is essentieel voor de versterking van lokaal beleid en de positie van de stad Amsterdam.</p>

Programma

Ramallah

Bestuurlijke ontmoeting

Het hoofd van de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah, dhr. Mollema, benadrukte in een gesprek met de gehele delegatie dat er veel waarde wordt gehecht aan de samenwerking met Amsterdam. De bezetting heeft onverminderd effect op de lokale bevolking en het vredesproces ligt grotendeels stil. De Nederlandse rijksoverheid blijft naast de politieke doelstellingen inzetten op ontwikkelingssamenwerking en het versterken van de private sector en de rechtsorde.

De openingssessie in Ramallah werd bijgewoond door burgemeester Hadid, de voltallige raad van de gemeente Ramallah, de stedelijk directeur Ahmad Abu Laban en ambtenaren die betrokken zijn bij de inhoudelijke thema's van de samenwerking. Daarnaast vond een separate kennismaking plaats tussen raadsleden van Amsterdam en Ramallah. De burgemeester en de raadsleden wezen allen op de verregaande beperkingen die zij ondervinden door de Israëlische bezetting en de illegale nederzettingen. De stedelijke ontwikkeling van Ramallah wordt op verschillende manieren hierdoor ingeperkt, onder andere als het gaat om handel. Toch benadrukten allen het belang van samenwerking met Amsterdam voor hun stad als het gaat om kennisuitwisseling en advies ten gunste van lokale ontwikkeling. De burgemeester noemde de vriendschappelijke samenwerking met Amsterdam een goede stap in de richting van onafhankelijkheid en vrijheid. Raadsleden van beide zijden benadrukten dat de identiteit van zowel Amsterdam als Ramallah - beide vrije en tolerante steden - een goede grondslag is voor samenwerking.

Wethouder Ollongren en burgemeester Musa Hadid

City marketing en toerisme

City marketing en toerisme zijn belangrijke instrumenten voor de gemeente Ramallah om de lokale economie te versterken. Amsterdam Marketing verzorgde een presentatie en workshop city branding en –marketing die werd geopend door de wethouder en in het bijzijn van burgemeester Hadid. Aansluitend vond een meeting plaats met stakeholders die een belang hebben bij een sterkere city marketing aanpak in Ramallah. Ramallah wil stappen maken in de organisatie. De ligging van Ramallah biedt kansen. Ramallah kan werken aan een gezamenlijke marketingstrategie richting de internationale markt, door haar grenzen op te rekken en een samenwerking aan te gaan met nabijgelegen steden. Voor de nabijgelegen gebieden kan Ramallah autonoom optreden als bestemming.

Water

Er vond ambtelijk overleg plaats tussen Waternet en afvaardiging van onder andere de Palestijnse Water Autoriteit (PWA), Jerusalem Water Undertaking, een NGO die zich inzet voor drinkwatervoorziening buiten de steden en experts van de gemeente Ramallah. Waternet heeft zijn werkzaamheden kunnen toelichten. Belangrijke punten die uit de presentaties naar voren kwamen waren onder andere behoefte aan verbeterde wetgeving en voorbereidingen voor grootse organisatie aanpassingen, gecompliceerde politieke verhoudingen, een tekort aan water en een achterstand op het gebied van afvalwater inzameling en verwerking. Ook zijn er bezoeken gebracht door Waternet aan een vuilstortplaats en installaties voor afvalwaterzuivering. De gemeente heeft onder andere moeilijkheden met de onderhoud van installaties doordat onderdelen ingevoerd moeten worden, vergunningsprocedures en een gebrek aan kennis. De stad heeft behoefte aan alternatieve verwerking van vast afval en informatie over verbrandingstechnieken.

Business development

StartupAmsterdam en amsterdam inbusiness hadden in nauwe samenwerking met de incubator Leaders en de gemeente Ramallah een Entrepreneurship en Startup-evenement georganiseerd. Leaders is een NGO, die verschillende programma's ontwikkelt ter ondersteuning van economische ontwikkeling en het bevorderen van sociale gelijkheid. Leaders biedt startups een incubator en accelerator programma. Daarnaast bestaat hun sociaaleconomische programma uit bijvoorbeeld het opleiden van jongeren tot leiders van de toekomst. Het evenement vond plaats op de locatie van Leaders in Ramallah en werd bezocht door meer dan 70 deelnemers waaronder veel ondernemers. Het doel van dit parallelle programma was 1) inzicht krijgen in het startup-ecosysteem en het ondernemersklimaat van Ramallah, 2) samenwerkingsverbanden verkennen, en 3) het delen van kennis en ervaringen. Er waren naast StartupAmsterdam en amsterdam inbusiness, vier Nederlandse Venture Capitalists (VC's) en een Amsterdamse incubator mee naar Ramallah om deel te nemen aan dit programma. Zij deelden hun kennis over investeren, ondernemen en business-modellen met de Palestijnse startups en VC's.

Het evenement werd formeel geopend door burgemeester Hadid en wethouder Ollongren. Vervolgens gaf de private lead van StartupAmsterdam een presentatie over het tech ecosysteem in Amsterdam en een kort overzicht van de initiatieven van StartupAmsterdam. Er waren 6 Palestijnse startups die hun product of concept konden pitchten voor de Nederlandse VC's en hierover feedback kregen. Volgens de CEO van het Palestijnse Ibtikar Fund, een investeringsfonds dat zich toelegt op *early stage* investeringen, is de Palestijnse markt interessante markt doordat de bevolking hoogopgeleid is en er hoge werkloosheid is onder jongeren. Ook de toegang tot de MENA regio biedt kansen.

Na de pitches vonden roundtables plaats rondom de thema's 'Building Ecosystems' en 'Investments and Opportunities'. De roundtable 'Building Ecosystems' werd geleid door B.Amsterdam en StartupAmsterdam. Tijdens het gesprek stond de rol van de lokale overheid in het startup ecosysteem centraal en zijn ervaringen gedeeld over de wijze waarop je een lokaal ecosysteem kunt opzetten. De VC roundtable werd goed ontvangen en er zijn een aantal eerste stappen bepaald hoe op korte termijn toegang tot meer kennis en kapitaal verschaft kan worden voor ondernemers in Ramallah. Dit wordt nog verder uitgewerkt door de deelnemers aan deze roundtable, mogelijk in combinatie met SPARK, een Amsterdamse organisatie voor ontwikkeling door ondernemerschap die actief is in Ramallah.

Tenslotte vond er een ontmoeting plaats tussen wethouder Ollongren, de raad en dhr. Nabeel Kassis, directeur van het economisch onderzoeksinstituut MAS. Dhr. Kassis wees op de problematiek van economische ontwikkeling onder bezetting en zag met name veel potentie in de versterking van lokaal en regionaal bestuur.

Jeugd

Door de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah was een gesprek georganiseerd tussen de raad en de wethouder enerzijds en anderzijds organisaties die zich inzetten voor het bevorderen van de positie van en kansen voor jongeren. Aanwezig was Pyalara, die voor jongeren positieve rolmodellen probeert te ontwikkelen door een *peer-to-peer* programma om nieuwe jonge leiders op te leiden. Jongeren van het Youth Peace Initiative spraken over de obstakels die zij als student en binnen hun initiatief ontmoeten, waaronder een maatschappelijk taboe op samenwerking met Israëlische personen en organisaties. Zij benadrukten het gebrek aan contact tussen jongeren van beide kanten en het belang van het faciliteren daarvan voor een betere toekomst met meer wederzijds begrip bij de toekomstige generatie. Ook vroegen zij om steun om hun programma in Amsterdam voort te zetten. De vertegenwoordiger van World Vision vroeg om meer steun voor studentinitiatieven in scholen om hun vaardigheden te ontwikkelen. Door het werkbezoek werd ook Kriterion (Young Urban Achievers) in de gelegenheid gebracht om nieuwe contacten te leggen met lokale initiatieven en officiële instanties.

Cultuur

In Ramallah is een bezoek gebracht aan het Darweesh museum, waar bezoekers kennis kunnen maken met het werk van de dichter. Ook vond er een sessie plaats waarin culturele instellingen uit Ramallah en Amsterdam kennis konden maken, geopend door wethouder Ollongren en burgemeester Hadid. Ramallah wil graag investeren in de culturele identiteit. De gemeente wil een archieforganisatie opzetten in combinatie met een nieuw modern museum. Het archief wordt gevestigd naast het museum en gebruikt als 'grondstof voor presentaties'. Er ligt een concreet verzoek voor opleiding van toekomstig personeel voor het museum en het archief.

Smart city

De Amsterdamse Chief Technology Officer heeft een Smart City workshop gegeven aan vertegenwoordigers van de gemeente Ramallah, zoals de directeur Geographic Information Systems & Information Technology, welke eerder Amsterdam bezocht, en de Chief Resilience Officer, raadsleden, professoren en Smart City bedrijven. De presentatie en discussie richtte zich op slimme en veerkrachtige steden. Diverse projecten in Amsterdam zijn besproken.

Mensenrechten

In Ramallah spraken de Amsterdamse raadsleden en de wethouder met NGO's AlHaq, Independent Commission for Human Rights, AMAN en Women's Centre for Legal Aid and Counselling. De organisaties hebben uiteenlopende agenda's, van het controleren van de Palestijnse Autoriteit tot aan het doen van *advocacy* voor vrouwen en het in kaart brengen en bestrijden van mensenrechtenschendingen. Men kijkt hierbij naar mogelijk discriminerende wetgeving, de inrichting van het rechterlijke apparaat, maar ook bijvoorbeeld incidenten van mishandeling door zowel Israëlische als Palestijnse autoriteiten. Zij werken hiertoe ook samen met Israëlische mensenrechtenorganisaties.

De Nederlandse overheid werd door alle partijen aangemerkt als een belangrijke speler in het ontwikkelen van het Palestijnse rechtssysteem, een van de afspraken in de Oslo-akkoorden. De geografische en politieke scheiding tussen Gaza en de Westelijke Jordaanoever beperken de ontwikkeling van democratie, verantwoording en sociaalmaatschappelijke ontwikkeling. Alle organisaties gaven aan dat het bezoek van Amsterdam en de bredere samenwerking ook bijdraagt aan hun doelstellingen door het transparant houden van de lokale overheid.

Alle partijen zagen samenwerking met andere mensenrechtenorganisaties op internationaal niveau als een belangrijk onderdeel van hun werk. Amsterdam kan een belangrijke bijdrage aan de samenwerking leveren tussen mensenrechtenorganisaties. Ook werd de oproep gedaan aan Amsterdam om de bezetting niet te erkennen en hier niet aan bij te dragen.

Wethouder Ollongren en raadsleden in gesprek met dhr. Jabbareen, AlHaq

Tel Aviv

Bestuurlijke ontmoeting

De Nederlandse ambassadeur in Tel Aviv benadrukt in zijn gesprek met de delegatie dat de stad Tel Aviv wezenlijk verschilt van de rest van Israël. Het maatschappelijke debat schuift op naar rechts. Een van de oorzaken daarvan is onbegrip bij buitenlandse partijen over de situatie in Israël, die gekenmerkt wordt door een constante dreiging van geweld. Mensenrechtenorganisaties komen mede hierdoor steeds verder onder druk te staan. De bevolking van Tel Aviv is echter bijzonder divers en de stad biedt interessante lessen voor Nederland. Lokale startups vertalen als geen ander wetenschappelijke uitvindingen naar praktische toepassingen en investeringen in het bedrijfsleven zijn succesvol. De stad kent een andere politieke situatie waarin de gemeente een belangrijke rol speelt en is een toonbeeld van tolerantie.

In gesprekken met wethouder Asaf Zamir werd in Tel Aviv door de wethouder en de Amsterdamse raad de context uitgelegd waarin Amsterdam wil opereren, namelijk dat Amsterdam stedelijke internationale samenwerking ziet als een kans om maatschappelijke instellingen en bedrijven met elkaar te verbinden en lokaal beleid voor het welzijn van de bewoners van de stad te verbeteren. In dat kader wil Amsterdam graag samenwerken met Tel Aviv, daar de sterke innovatieve sector ten gunste komt van zowel bedrijfsleven als maatschappelijke uitdagingen. Amsterdam ondersteunt geen samenwerkingsprojecten die ten gunste komen aan het leger en/of de nederzettingen. Asaf Zamir wees op de rol van het Israëlische leger voor de veiligheid van de lokale bevolking, maar benadrukte ook dat Tel Aviv in een geheel andere situatie verkeert dan de rest van het land. Tel

Aviv meent dat van hen niet gevraagd kan worden om afstand te nemen van de nationale overheid – dat zou Amsterdam ook niet gepast vinden. Verschillende aanwezigen vanuit beide steden zagen vooral overeenkomsten in de wijze waarop zowel Tel Aviv als Amsterdam kijken naar stedelijke ontwikkeling, onder andere waar het betreft het faciliteren van startups en hun inzetbaarheid voor sociaalmaatschappelijke doelstellingen zoals het betaalbaar houden van woningen en het bevorderen van mobiliteit.

Wethouder Ollongren en raadsleden in gesprek met viceburgemeester Mehereta Baruch Ron

Startups

Doelstelling van het werkbezoek was om binnen de context van het Amsterdamse beleid de mogelijkheden van samenwerking tussen het startup en VC-ecosysteem in beide steden nader te onderzoeken. Daarvoor waren bilaterale kennismakingsgesprekken, rondetafelgesprekken en expertsessies gepland. Onderwerp van gesprek waren investeringsstrategieën in de startup sector. De investeerders uit Tel Aviv staan wereldwijd bekend om hun succes. De delegatie heeft inzicht verkregen in het lokale start-up ecosysteem, de werkwijze, de factoren die het systeem succesvol maken en de verschillende spelers. Het Amsterdamse ecosysteem is verder onder de aandacht gebracht van de Israëlische investeerders en startups.

Ook is een bezoek gebracht aan innovatieve projecten zoals Google Campus, fintech hub The Floor en Waze en de Axis Innovation Conferentie in het Peres Peace Center. Dit is een kleinschalige, jaarlijkse conferentie waar internationale en lokale investeerders worden verbonden aan

innovatieve startups. In een sessie voor fintech industrie experts waren VC's uitgenodigd om kennis en ervaringen uit te wisselen. Tijdens deze sessie hebben Amsterdamse investeerders kunnen kennismaken met enkele fintech bedrijven en investeerders. Dit was voor de delegatie een kans om in contact te komen met Israelische startups en de laatste ontwikkelingen en producten op het gebied van innovatie in de financiële en fintech sector.

Sharing

Op uitnodiging van Tel Aviv is er een workshop gegeven over Amsterdam als Sharing City. Er is uitgebreid gesproken over het sharing eco-systeem in Amsterdam en de wijze waarop de gemeente Amsterdam dit stimuleert. Ook vonden er diverse ontmoetingen plaats tussen de Amsterdamse Chief Technology Officer en relevante beleidsmedewerkers van beide steden. Er werd gesproken over Digitell – een website voor dienstverlening van de gemeente Tel Aviv en de Chief Information Office – en er werd kennis uitgewisseld over innovatieve projecten binnen de gemeente Tel Aviv. Tel Aviv heeft interesse om een sharing city te worden en is geadviseerd over de te nemen stappen. Daarnaast waren er diverse ontmoetingen tussen beleidsmedewerkers, sharing start ups en Weconomize - de counterpart van ShareNL. Een aantal start ups zijn ter verkenning gekoppeld aan projecten binnen de gemeente Amsterdam.

De delegatie, waaronder ook de wethouder en de raadsleden, bezochten multi-probleemwijk Neve Sha'anani. Slechts 10 minuten lopen van de hippe Rothschild Boulevard verandert het straatbeeld. Er verblijven veel daklozen en immigranten, waarvan 80% illegaal, die onder de huidige nationale regels geen uitzicht hebben op het krijgen van een verblijfstatus. Er is een groot tekort aan opvang. De gemeente heeft een wijkgebouw midden in de wijk laten verbouwen en zet op de eerste verdieping een *Social Impact Hub for Technology, Innovation and Entrepreneurship* op. De insteek is om met de programmering in deze hub bij te dragen aan verbetering van de wijk. Tijdens de rondleiding is door de Chief Executive Officer van Tel Aviv Global Eytan Schwartz een toelichting gegeven op het initiatief 'The Platform'. Startups kunnen zich inschrijven om een oplossing aan te dragen voor stedelijke uitdagingen. De gemeente Tel Aviv-Yafo biedt deze start ups een accelerator programma aan. Wanneer start ups zich richten op verbeteringen in de wijk Neve Sha'anani kunnen zij een plek krijgen in de Hub. Het initiatief lijkt op de aanpak van Start Up in Residence.

Water

Tijdens het werkbezoek aan de gemeente zijn aan de hand van presentaties het werkpakket en de verantwoordelijkheden besproken van Waternet en het waterbedrijf van de gemeente Tel Aviv, Igudan op ambtelijk niveau. De gemeente is verantwoordelijk voor alle waterinfrastructuur binnen de stad en voor de dienstverlening aan burgers. Drinkwater krijgen ze aangeleverd door Mekorot en Igudan verwerkt het afvalwater.

LHBT

De wethouder en de raadsleden hadden in het LGBT center een ontmoeting met Mickey Gitzin, gemeenteraadslid voor de Meretz partij, en een vertegenwoordiging van LGBT organisaties en activisten. Het LGBT center profileert zichzelf als een ontmoetingsplek voor de gehele gemeenschap. De gemeente Tel Aviv voorziet de organisaties van een locatie. In het algemeen waren de aanwezigen positief over de rechten en de positie van de LGBT gemeenschap in Tel Aviv. Ook was men grotendeels positief over de omgang met LGBT individuen binnen het leger. Grotere zorgen bestaan over de positie van transgenders. Met name prostitutie door transgenders en de omgang van politie met geweldsincidenten jegens transgenders zijn reden tot zorg. Wel zijn er in de stad voorzieningen voor transgenders en kijkt men in Tel Aviv net als in Amsterdam naar een aanpak van prostitutie waarin niet de prostituees zelf gecriminaliseerd worden.

Mensenrechten

De gemeenteraad en de wethouder brachten op verzoek van de gemeente Tel Aviv een bezoek aan de Bialik Rogozin school, een speciale school voor migranten. De Bialik Rogozin school richt zich op de opvang van kinderen van vluchtelingen en migranten. Velen hebben speciale behoeften en ontwikkelings- of psychische problemen waardoor ze onderwijs op maat nodig hebben. Naast het 'gewone' curriculum is er extra aandacht voor taal, muziek, dans en sport. De school telt 2000 leerlingen. Veel kinderen die op de school zitten zijn illegaal in Israël. Zij weten niet of ze mogen blijven en kunnen elk moment het land uitgezet worden. De school en de directeur proberen ondanks dit feit de kinderen een veilige plek te bieden en vertrouwen mee te geven in hun eigen kunnen. De delegatie was onder de indruk van de veerkracht en de docenten en zag mogelijkheden voor samenwerking, mede omdat Amsterdam van dit soort initiatieven kan leren.

Wethouder Ollongren bij haar bezoek aan de Bialik Rogozin school

In het Arab Jewish Community Center spraken de wethouder en de raadsleden met vertegenwoordigers van NGO's. Aanwezig waren de directeur van het Arab Jewish Community Center, Ibrahim Abu Shindi en vertegenwoordigers van Merchavim, Gisha, Adalah en ACRI. De laatste drie zijn door de Amsterdamse raad aangedragen en richten zich op politieke kwesties en mensenrechten die op nationaal niveau spelen. De eerste twee richten zich vooral op het samenbrengen van bevolkingsgroepen. De NGO's gaven hun visie op een aantal kwesties: hun missie, de meerwaarde van stedelijke samenwerking en de mogelijke rol van hun organisatie daarin, de best practices die zij zouden kunnen meebrengen naar Amsterdam en de mensenrechtenrisico's binnen de samenwerking. De NGO's wezen op de problemen die een gemilitariseerde samenleving met zich meebrengt en de wijze waarop nationale problematiek en de bezetting lokale kwesties beïnvloedt, zoals de positie van de Palestijns-Arabische bevolking en andere minderheden. Ze bevestigden dat de gemeente Tel Aviv daarbinnen een verantwoordelijke rol speelt die essentieel is, bijvoorbeeld in het bevorderen van het welzijn van vluchtelingen. Ook gaven de NGO's aan dat internationale samenwerking bevorderlijk is om wederzijds te leren van elkaars ervaringen, hun positie in Israël en het eigen werk te versterken. Dit is met name urgent nu het werk van mensenrechtenorganisaties in Israël onder hoge druk staat. Ook gaven verschillende partijen en raadsleden aan meerwaarde te zien in het delen van ervaringen met 'gedeeld burgerschap' binnen verschillende bevolkingsgroepen en de wijze waarop burgerschap samenhangt met het bevorderen van diversiteit, antiracisme en een gedeelde maatschappelijke visie, onder andere binnen het onderwijs.

Conclusies/ resultaten/ Follow up: (wat heeft het bezoek opgeleverd aan de stad):

In algemene zin ziet het college dit bezoek als een belangrijke bijdrage aan de verdere concretisering van de samenwerking met Tel Aviv en Ramallah. Er is meer inzicht en begrip ontstaan bij alle delegatieleden voor de lokale situatie in beide steden. Ook is er een duidelijker beeld van de wijze waarop de samenwerking kan bijdragen aan lokale sociaalmaatschappelijke kwesties, economische ontwikkeling en stedelijke vraagstukken.

In Ramallah zal Amsterdam als Internationaal Verantwoordelijke Hoofdstad met name bij kunnen dragen aan stedelijke ontwikkeling op de eerder door de raad vastgestelde thema's. De economische samenwerking en het ondersteunen van start-ups en andere innovatieve projecten ter ondersteuning van werkgelegenheid onder jongeren krijgen hierbij ruim aandacht. In beide steden biedt samenwerking de kans om het werk van lokale en Amsterdamse maatschappelijke organisaties, waaronder mensenrechtenorganisaties te versterken.

De samenwerking met Tel Aviv biedt een uitgelezen kans om wederzijds te leren op het gebied van innovatie. Het bezoek heeft laten zien dat innovatie en startups in beide steden met name een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan sociaalmaatschappelijke vraagstukken, zoals door de

inzet van innovatie in probleemwijken. In Tel Aviv is men bedreven in de inzet van academische kennis en technische innovatie ten gunste van maatschappij en overheid. Daarnaast vraagt de sociale problematiek in Tel Aviv en de situatie van mensenrechtenorganisaties van Amsterdam om als Verantwoordelijke Hoofdstad ook hieraan bij te dragen, bijvoorbeeld op het gebied van LHBT.

In de samenwerking met beide steden is speciale aandacht voor samenwerking met mensenrechtenorganisaties. Aan de NGO's uit Ramallah en Tel Aviv zal een trainingsprogramma worden aangeboden waarbij aandacht is voor uitwisseling van kennis en ervaring tussen organisaties uit Amsterdam en beide steden respectievelijk. Ook de ondersteuning van het Youth Peace Initiative vindt plaats in dit kader.

Ramallah

Water

Ondersteuning is gewenst op inzameling van afvalwater en verwerking, naast ondersteuning bij alternatieven voor de verwerking van vast afval. In eerste instantie is nu gedacht aan informatievoorziening en vandaar uit te bepalen hoe een eventuele samenwerking verder tot stand zou kunnen komen.

Jeugd

Indien de eerste fase van het werk van Kriterion succesvol is, kan de gemeente verder bijdragen aan de ontwikkeling van een cultureel initiatief door jongeren in Ramallah, in samenwerking met de gemeente Ramallah. Ook zal het college op verzoek van het Youth Peace Initiative een volgend traject ondersteunen waarin jongeren uit Israël en de Palestijnse gebieden samen met andere internationaal geworven jongeren in Amsterdam over mogelijke oplossingen voor vrede spreken.

Cultuur

Amsterdam biedt expertise en training aan staf, waaronder archivaris en curatoren, ten gunste van de ontwikkeling van het nieuwe museum. Trainingen zijn onder andere gericht op archivering, preservering en programmering. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om mee te werken aan een cultureel residentieprogramma en een project gericht op de vernieuwing van cultureel erfgoed door moderne technieken.

Business development

Startups uit Ramallah hebben behoefte aan digitale marketing coaching. Follow up zal onder andere bestaan uit digitale marketing coaching vanuit Amsterdam. Ook zal een aantal Palestijnse Venture Capitalists en startups uit worden genodigd voor de Amsterdam Capital Week. Alliander onderzoekt de mogelijkheid van een pilot op het gebied van energie.

Smart City

Ramallah heeft interesse in Smart City projecten, de Amsterdamse aanpak ten aanzien van sharing

economy en stage- en leerplekken voor studenten. Amsterdam spant zich in om dit mogelijk te maken en biedt de gemeente Ramallah en lokale partijen de mogelijkheid om deel te nemen aan een leerprogramma.

City marketing en toerisme

Amsterdam stelt een advies en plan van aanpak op voor Ramallah voor de organisatie van de city marketing. Amsterdam Marketing is beschikbaar voor een vervolg en verder advies op basis van verzoeken vanuit Ramallah.

1.1 Tel Aviv

Startups

Investeerders uit Amsterdam en Tel Aviv zijn voornemens een community beginnen waar toonaangevende partijen met elkaar in contact kunnen treden en sneller verbindingen kunnen maken. StartupAmsterdam gaat een factsheet maken over Amsterdam en ons ecosysteem, dit zal gedeeld worden met de Israëlische VC community in Tel Aviv. De Israëlische VC's zullen een overzicht van bedrijven uit hun portfolio mailen naar de Nederlandse VC's, StartupAmsterdam en amsterdam inbusiness. De incubator B. Amsterdam heeft contacten gelegd met een incubator in Tel Aviv die plannen heeft om een vestiging bij B.Amsterdam op te zetten. Dit zal in samenwerking met amsterdam inbusiness verder worden opgepakt.

Sharing

Amsterdam zal met de gemeente Tel Aviv expertise uitwisselen over het initiatief 'The Platform' en Startup in Residence en waar mogelijk Amsterdamse start ups attenderen op de uitdagingen van het platform. Eventuele *best practices* uit 'The Platform' kunnen ingezet worden voor gelijksoortige Amsterdamse uitdagingen, om zo innovatie nog beter bij te kunnen laten dragen aan sociaalmaatschappelijke doelstellingen.

Bezoek aan Neve Sha'anani, de probleemwijk waar The Platform van start gaat

Water

Igudan, het waterbedrijf van Tel Aviv, is geïnteresseerd in inspecties van watermanagementfaciliteiten met drones, rainproof maatregelen, asset management en de Benchmark Blue City Index. Voor Waternet zouden interessante punten kunnen zijn het opsporen van waterlekages via remote sensing, onderzoek om vet uit riool te verwijderen via bacteriën, voorzorgsmaatregelen bij calamiteiten en waterkwaliteitscontroles in het leidingnet. De CEO van Igudan is gevraagd een casus in te brengen voor de Amsterdam International Water Week.

LHBT

Samenwerking op dit thema zal voortgezet worden, onder andere rondom de Pride in beide steden. Amsterdam zet zich verder in om de expositie 'I Believe I am Gay' van Amsterdamse fotografen ook in Tel Aviv mogelijk te maken.

Mensenrechtenorganisaties

De aanpak van de Bialik Rogozin school in begeleiding van kinderen, ouders en leerkrachten is interessant voor Amsterdamse betrokkenen. Directeur Nechama zou graag meer te weten komen over onderwijs voor migrantenkinderen in Amsterdam, voorschoolse educatieprogramma's en de begeleiding van kinderen met speciale behoeften. Toegezegd is dat voor de school een programma in Amsterdam georganiseerd zal worden, zodat de directie met Amsterdamse counterparts concrete mogelijkheden tot samenwerking kan bespreken. Een vervolg hierop kan door de gemeente gefaciliteerd worden.

Financiën (tickets, hotel, vervoer, maaltijden, visa, etc):

Vliegtickets: € 8336,52

Hotel   :   € 9921,19

Consumpties, taxi's : € 95,00

Akkoord portefeuillehouder (naam wethouder en datum akkoord):

Akkoord directeur (naam en datum akkoord):